
MONOGRAFIE PRAWNICZE

NOWE SPOJRZENIE
NA MODEL ZAKAZÓW
DOWODOWYCH
W PROCESIE KARNYM

Redaktorzy
JERZY SKORUPKA
ANNA DROZD

Wydawnictwo C.H. Beck

MONOGRAFIE PRAWNICZE

JERZY SKORUPKA, ANNA DROZD • NOWE SPOJRZENIE NA MODEL ZAKAZÓW
DOWODOWYCH W PROCESIE KARNYM

Polecamy nasze publikacje w serii Monografie Prawnicze:

M. Czerwińska, P. Czarnecki (red.)

KATALOG DOWODÓW W POSTĘPOWANIU KARNYM

J. Skorupka, A. Drozd (red.)

**NOWE SPOJRZENIE NA MODEL ZAKAZÓW DOWODOWYCH
W PROCESIE KARNYM**

E. Cora

Zatrzymanie osoby w polskim procesie karnym

E. Hryniewicz-Lach

KARA KRYMINALNA W ŚWIEŹLE KONSTYTUCJI RP

J. Konikowska-Kuczyńska

**WYKONYWANIE KARY POZBAWIENIA WOLNOŚCI
W SYSTEMIE TERAPEUTYCZNYM WOBEC SKAZANYCH
UZALEŻNIONYCH OD ŚRODKÓW ODURZAJĄCYCH
LUB SUBSTANCJI PSYCHOTROPOWYCH**

Legalis
System Informacji Prawnej

www.ksiegarnia.beck.pl

[Kup książkę](#)

NOWE SPOJRZENIE NA MODEL ZAKAZÓW DOWODOWYCH W PROCESIE KARNYM

Redaktorzy

JERZY SKORUPKA
ANNA DROZD

WYDAWNICTWO C.H.BECK
WARSZAWA 2015

[Kup książkę](#)

Wydawca: Natalia Adamczyk

Recenzja: prof. UG dr hab. Krzysztof Woźniewski

Wydanie publikacji jest współfinansowane
z budżetu Województwa Dolnośląskiego

© **Wydawnictwo C.H.Beck 2015**

Wydawnictwo C.H.Beck Sp. z o.o.
ul. Bonifraterska 17, 00-203 Warszawa

Skład i łamanie: Marta Świerk
Druk i oprawa: Elpil, Siedlce

ISBN 978-83-255-7989-0

ISBN e-book 978-83-255-7990-6

[Kup książkę](#)

Spis treści

Przedmowa	VII
Wykaz skrótów	IX
Wykaz literatury	XV
Rozdział I. Beweisverbote und Verfassungsrecht	1
§ 1. Der Einfluss des Grundgesetzes auf das Strafprozessrecht	1
§ 2. Zur verfassungsrechtlichen Dimension des Beweisrechts	4
I. Die Garantie der Menschenwürde (Art. 1.1 GG).....	6
II. Die verfassungsrechtliche Bewertung von Gesetzesverstößen	7
Rozdział II. Zakazy dowodowe a prawo konstytucyjne	10
§ 1. Wpływ ustawy zasadniczej na postępowanie karne	10
§ 2. O konstytucyjnoprawnym wymiarze prawa dowodowego.....	14
I. Gwarancja godności ludzkiej (art. 1 ust. 1 GG)	15
II. Prawnokonstytucyjne wartościowanie naruszeń ustawy	16
Rozdział III. Model zakazów dowodowych z perspektywy Konwencji i orzecznictwa ETPCz	20
§ 1. Zakaz dowodowy w procesie karnym a dopuszczalność dowodów w orzecznictwie ETPCz – ustalenia terminologiczne.....	20
§ 2. Konwencyjne zakazy dowodowe <i>sensu stricto</i>	23
§ 3. Konwencyjne zakazy dowodowe <i>sensu largo</i>	29
§ 4. Czy obowiązuje konwencyjny zakaz dowodowego wykorzystania protokołu wyjaśnień podejrzanego złożonych w postępowaniu przygotowawczym, zanim podejrzany uzyskał możliwość skonsultowania się z obrońcą?	38
§ 5. Podsumowanie	40
Rozdział IV. Zarys problematyki systemu zakazów dowodowych w procesie niemieckim	42
§ 1. Wprowadzenie.....	42
§ 2. Zakazy dowodowe na tle podstawowych założeń konstrukcyjnych procesu niemieckiego.....	43
I. Zakazy dowodowe a zasady procesowe.....	43
II. Systematyka zakazów dowodowych	45

§ 3. Podstawowe teorie zakazów dowodowych w procesie niemieckim	48
§ 4. Pozostałe uwarunkowania dopuszczalności dowodów	52
Rozdział V. Model zakazów dowodowych <i>de lege lata</i> w polskim procesie karnym	61
§ 1. Zakazy dowodzenia określonych faktów (tezy dowodowej).....	75
§ 2. Zakazy dowodzenia za pomocą określonego dowodu.....	77
§ 3. Zakazy stosowania niedopuszczalnych metod dowodzenia.....	79
§ 4. Zakazy wykorzystania dowodów przeprowadzonych w procesie karnym.....	80
Rozdział VI. Model zakazów dowodowych z perspektywy orzecznictwa SN oraz sądów powszechnych	85
Rozdział VII. Zakazy dowodowe – czy potrzebne są zmiany?	95
§ 1. Wprowadzenie.....	95
§ 2. Ocena ujęcia zakazów dowodowych w KPK	95
§ 3. Modyfikacja istniejących zakazów.....	96
I. Tajemnica adwokacka i radcowska	96
II. Tajemnica obejmująca informacje o klauzuli tajności „tajne” lub „ściśle tajne”	101
III. Tajemnica dziennikarska.....	103
§ 4. Zakazy dowodowe <i>de lege ferenda</i>	104
I. Zakaz wykorzystania materiałów uzyskanych w toku czynności operacyjno-rozpoznawczych.....	104
II. Zakaz stosowania podstępów	108
§ 5. Skutki naruszenia zakazu dowodowego	108
Rozdział VIII. Zakazy dowodowe w ujęciu dyrektywalnym – zarys problematyki	110
Rozdział IX. Bezwzględny zakaz dowodowy uchylania tajemnicy adwokackiej oraz niedopuszczalność stosowania czynności poszukiwawczo-dowodowych w kancelarii adwokackiej	126
Rozdział X. Pomiędzy względnością a bezwzględnością zakazów dowodowych – uwagi na tle relacji pomiędzy tajemnicą zawodową a obrońcą	139
§ 1. Wprowadzenie.....	139
§ 2. Adwokat jak duchowny i mediator.....	142
§ 3. Wnioski końcowe.....	147
Rozdział XI. Pozaprosesowa aktywność obrońcy w świetle nowego modelu postępowania karnego	154
Indeks rzeczowy	161

Przedmowa

W dniu 13.4.2015 r. na Wydziale Prawa, Administracji i Ekonomii Uniwersytetu Wrocławskiego już po raz trzeci odbyły się Wrocławskie Seminaria Karnoprocesowe. To cykliczne wydarzenie naukowe ma już swoje trwałe miejsce w kalendarzu spotkań przedstawicieli nauki oraz praktyki prawa, stanowiąc wielopłaszczyznowe i interdyscyplinarne forum nie tylko samej wymiany poglądów, ale również wyznaczania nowych kierunków interpretacji wokół tych zagadnień karnoprocesowych, które stanowią przedmiot obrad.

Tegoroczna edycja Wrocławskich Seminariów Karnoprocesowych została zatytułowana: „Nowe spojrzenie na model zakazów dowodowych”, stąd też – zgodnie z utrwaloną formułą tych spotkań – tematyką przedstawionych referatów wprowadzających, a następnie inspirujących, a momentami burzliwych z uwagi na możliwość wielu odmiennych interpretacji ważkich problemów w tym zakresie – była próba zakreslenia przez uczestników konferencji granic zakazów dowodowych i ich wpływu na możliwość dokonania trafnych ustaleń faktycznych w perspektywie nowego paradygmatu procesu karnego przy jednoczesnym zachowaniu standardów rzetelnego procesu karnego. Naukowa dyskusja – dla której przyczynkiem były wystąpienia prelegentów – dotyczyła zarówno znaczenia modelu zakazów dowodowych *de lege lata* i *de lege ferenda*, konstytucyjnych podstaw zakazów dowodowych, a także modelu zakazów dowodowych z perspektywy konwencyjnej oraz orzecznictwa ETPCz, modelu zakazów dowodowych z perspektywy SN i sądów powszechnych oraz modelu zakazów dowodowych w perspektywie prawnoporównawczej – a szczególnie akcent został położony na niemiecki porządek prawny.

Prezentowana publikacja zawiera zarówno wystąpienia przedstawione w trakcie konferencji, jak również referaty przedstawicieli nauki, których inspiracją był udział w Seminarium i dostrzeżenie najciekawszych aspektów związanych z tematyką zakazów dowodowych w procesie karnym. Całość prezentowanych artykułów stanowi próbę udzielenia odpowiedzi na pytania o granice w dokonywaniu ustaleń faktycznych i ich wpływu na rzetelność procesu karnego oraz możliwość poznania prawdy materialnej – na które ustawodawca nie odpowiada wszakże w sposób jednoznaczny, zaś czytelnik – zważając na przedstawioną argumentację ogólnej nauki o prawie, dogmatyki prawa konstytucyjnego oraz dogmatyki prawa karnego procesowego – dokonać może własnego osądu. Walorem monografii jest bowiem wielopłaszczyznowa prezentacja kwestii dotyczących modelu zakazów dowodowych i legalności działań uczestników procesu karnego, szczególnie zaś profesjonalnych pełnomocników, podejmujących się obrony w procesie karnym.

Serdecznie zapraszamy do lektury, wyrażając nadzieję, iż niniejsza publikacja zostanie doceniona na rynku publikacji prawniczych jako pozycja wartościowa zarówno dla przed-

stawicieli doktryny, ale również praktyki stosowania prawa, a jednocześnie – że stanowi ona zaproszenie do udziału w kolejnych spotkaniach w ramach Wrocławskich Seminariów Karnoprocesowych.

Wrocław, grudzień 2015

Prof. Jerzy Skorupka
Mgr Anna Drozd

Wykaz skrótów

1. Akty prawne

Dyrektywa	dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2013/48/UE z 22.10.2013 r. w sprawie prawa dostępu do adwokata w postępowaniu karnym i w postępowaniu dotyczącym europejskiego nakazu aresztowania oraz w sprawie prawa do poinformowania osoby trzeciej o pozbawieniu wolności i prawa do porozumiewania się z osobami trzecimi i organami konsularnymi w czasie pozbawienia wolności (Dz.Urz. UE L Nr 294, s. 1 i n.)
Dyrektywa retencyjna	dyrektywa 2006/24/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z 15.3.2006 r. w sprawie zatrzymywania generowanych lub przetwarzanych danych w związku ze świadczeniem ogólnie dostępnych usług łączności elektronicznej lub udostępnieniem publicznych sieci łączności oraz zmieniająca Dyrektywę 2002/58/WE (Dz.Urz. UE L Nr 105, s. 54)
EU GRCh	<i>EU Grundrechtecharta</i> (UE – Karta Praw Podstawowych)
GG	<i>Grundgesetz</i> (Ustawa Zasadnicza)
KEA	obwieszczenie Naczelnej Rady Adwokackiej z 14.12.2011 r. w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu Zbioru Zasad Etyki Adwokackiej i Godności Zawodu (Kodeks Zasad Etyki Adwokackiej). Na podstawie uchwały Nr 52/2011 Naczelnej Rady Adwokackiej z 19.11.2011 r. ogłasza się jednolity tekst Zbioru Zasad Etyki Adwokackiej i Godności Zawodu (Kodeks Etyki Adwokackiej) uchwalony przez Naczelną Radę Adwokacką 10.10.1998 r. (uchwała Nr 2/XVIII/98) ze zmianami wprowadzonymi uchwałą Naczelnej Rady Adwokackiej Nr 32/2005 z 19.11.2005 r. oraz uchwałami Naczelnej Rady Adwokackiej Nr 33/2011–54/2011 z 19.11.2011 r.
KK	ustawa z 6.6.1997 r. – Kodeks karny (Dz.U. z 1997 r. Nr 88, poz. 553 ze zm.)
KKS	ustawa z 10.9.1999 r. – Kodeks karny skarbowy (t.j. Dz.U. z 2013 r. poz. 186 ze zm.)
KKW	ustawa z 6.6.1997 r. – Kodeks karny wykonawczy (Dz.U. z 1997 r. Nr 90, poz. 557 ze zm.)

Konstytucja RP	Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z 2.4.1997 r. (Dz.U. z 1997 r. Nr 78, poz. 483 ze zm.)
Konwencja, (EMRK)	Konwencja o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności z 4.11.1950 r. (Dz.U. z 1993 r. Nr 61, poz. 284 ze zm.), (<i>Die Europäische Menschenrechtskonvention</i>)
KPA	ustawa z 14.6.1960 r. – Kodeks postępowania administracyjnego (Dz.U. z 2013 r. poz. 267 ze zm.)
KPK	ustawa z 6.6.1997 r. – Kodeks postępowania karnego (Dz.U. z 1997 r. Nr 89, poz. 555 ze zm.)
KPK z 1928 r.	rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z 19.3.1928 r. – Kodeks postępowania karnego (Dz.U. z 1928 r. Nr 33, poz. 313 ze zm.)
KPK z 1969 r.	ustawa z 19.4.1969 r. – Kodeks postępowania karnego (Dz.U. z 1969 r. Nr 13, poz. 96 ze zm.)
KPSW	ustawa z 24.8.2001 r. – Kodeks postępowania w sprawach o wykroczenia (t.j. Dz.U. z 2013 r. poz. 395 ze zm.)
OchrZdrPsychU	ustawa z 19.8.1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego (t.j. Dz.U. z 2011 r. Nr 231, poz. 1375 ze zm.)
PrAdw	ustawa z 26.5.1982 r. – Prawo o adwokaturze (t.j. Dz.U. z 2015 r. poz. 615 ze zm.)
RPrU	ustawa z 6.7.1982 r. o radcach prawnych (t.j. Dz.U. z 2015 r. poz. 507 ze zm.)
StPO	<i>Strafprozessordnung</i> (Kodeks postępowania karnego)
ŚwiadKorU	ustawy z 25.6.1997 r. o świadku koronnym (t.j. Dz.U. z 2014 r. poz. 1801)
ZmKPK	ustawa z 27.9.2013 r. o zmianie ustawy – Kodeks postępowania karnego oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2013 r. poz. 1247)

2. Organy i instytucje

ABW	Agencja Bezpieczeństwa Wewnętrznego
BGH	<i>Die Rechtsprechung des Bundesgerichtshofs</i> (Trybunał Federalny)
BVerfG	<i>Der Rechtsprechung des Bundesverfassungsgerichts</i> (Federalny Sąd Konstytucyjny)
CBŚP	Centralne Biuro Śledcze Policji
CIA	<i>Central Intelligence Agency</i> (Centralna Agencja Wywiadowcza)
ETPCz	Europejski Trybunał Praw Człowieka
NIK	Najwyższa Izba Kontroli
OLG	<i>in Oberlandesgericht</i> (wyższy sąd krajowy)

SA	Sąd Apelacyjny
SKW	Służba Kontrwywiadu Wojskowego
SN	Sąd Najwyższy
TK	Trybunał Konstytucyjny
UMCS	Uniwersytet Marie Curie-Skłodowskiej

3. Czasopisma i publikatory

Ann. UMCS	<i>Annales Universitatis Mariae Curie-Skłodowska</i> , Lublin
Biul. SAKa	Biuletyn Sądu Apelacyjnego w Katowicach
CPKiNP	Czasopismo Prawa Karnego i Nauk Penalnych
Dz.U.	Dziennik Ustaw
DJT	<i>Der Deutsche Juristentag</i>
EPS	Europejski Przegląd Sądowy
GA	<i>Das Goltdammer's Archiv für Strafrecht</i>
GLJ	<i>Das German Law Journal</i>
GS	Gazeta Sądowa
GSP	Gdańskie Studia Prawnicze
GSP-Prz.Orz.	Gdańskie Studia Prawnicze – Przegląd Orzecznictwa
IN	<i>Ius Novum</i>
JA	<i>Die Juristische Arbeitsblätter</i>
Jur.	Jurysta – Magazyn Prawniczy
JuS	<i>Die Juristische Schulung</i>
JZ	<i>Die JuristenZeitung</i>
KSP	Krakowskie Studia Prawnicze
KZS	Krakowskie Zeszyty Sądowe
MDR	<i>Die Monatsschrift für Deutsches Recht</i>
MoP	Monitor Polski
NJW	<i>Die Neue Juristische Wochenschrift</i>
NP	Nowe Prawo
NStZ	<i>Die Neue Zeitschrift für Strafrecht</i>
OAW Biul. SA	Orzecznictwo Apelacji Wrocławskiej, biuletyn Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu
OSASz	Orzecznictwo Sądu Apelacyjnego w Szczecinie
OSNKW	Orzecznictwo Sądu Najwyższego Izba Karna i Wojskowa (do 1993 r.)
OSN Prok. i Pr.	Orzecznictwo Sądu Najwyższego, Sądów Apelacyjnych, Naczelnego Sądu Administracyjnego i Trybunału Konstytucyjnego, dodatek do Prokuratury i Prawa
OSNwSK	Orzecznictwo Sądu Najwyższego w Sprawach Karnych

OSP	Orzecznictwo Sądów Polskich
OSP i KA	Orzecznictwo Sądów Polskich i Komisji Arbitrażowych
OTK ZU	Orzecznictwo Trybunału Konstytucyjnego. Zbiór Urzędowy
ÖA	<i>Österreichisches Anwaltsblatt</i>
Pal.	Palestra
PiP	Państwo i Prawo
PP	Problemy Praworządności
PPK	Problemy Prawa Karnego
Prok. i Pr.	Prokuratura i Prawo
Prz.Sejm.	Przegląd Sejmowy
PS	Przegląd Sądowy
R.Pr.	Radca Prawny
RPEiS	Ruch Prawniczy, Ekonomiczny i Socjologiczny
Rz.	Rzeczpospolita
SP	Studia Prawnicze
StV	<i>Der Strafverteidiger</i>
WPP	Wojskowy Przegląd Prawniczy
WSS	Wrocławskie Studia Sądowe
ZNUJ PNP	Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Jagiellońskiego. Prace z nauk politycznych
ZNURz	Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Rzeszowskiego. Seria prawnicza. Prawo I
ZStW	<i>Die Zeitschrift für die gesamte Strafrechtswissenschaft</i>

4. Inne skróty

arg.	<i>argumentum</i>
art.	artykuł
Aufl.	<i>Auflage(n)</i> (wydanie)
bd.	brak danych
BGHSt.	<i>Entscheidungen des Bundesgerichtshofs in Strafsachen</i>
BvR	<i>Entscheidungen des Bundesverfassungsgerichts</i> (orzeczenie Federalnego Sądu Konstytucyjnego)
cyt.	cytowany (-a, -e)
cz.	część
dec.	decyzja
Dz.U.	Dziennik Ustaw
Dz.Urz.	Dziennik Urzędowy
ENA	Europejski Nakaz Aresztowania
etc.	<i>et cetera</i>

GPS	<i>Global Positioning System</i>
Hrsg.	<i>Herausgeber</i>
ibid.	<i>ibidem</i> (tamże)
i.S.d.	<i>im Sinne der/des</i> (w sensie)
itd.	i tak dalej
itp.	i tym podobne
m.in.	między innymi
n.	następny (-a, -e)
Nb	numer boczny
np.	na przykład
Nr	numer
orz.	orzeczenie
pkt	punkt
por.	porównaj
post.	postanowienie
poz.	pozycja
r.	rok
Rn.	<i>Randnummer</i> (numer boczny)
RP	Rzeczpospolita Polska
s.	strona
StR	<i>Strafrecht</i>
t.	tom
t.j.	tekst jednolity
tj.	to jest
tzn.	to znaczy
tw.	tak zwany (-a, -e)
uchw.	uchwała
UE	Unia Europejska
ust.	ustęp
usw.	<i>und so weiter</i> (itd.)
vgl.	<i>vergleiche</i> (porównaj)
vol.	<i>volume</i>
v.	<i>versus</i> (przeciwko)
WE	Wspólnota Europejska
wyr.	wyrok
w zw. z	w związku z
z.	zeszyt
ze zm.	ze zmianami
zob.	zobacz

Wykaz literatury

- Alsberg M., Nüse K.-H., Meyer K.*, Beweis Antrag, Köln 2013
- Ambos K.*, Beweisverwertungsverbote, Berlin 2010
- Amelung K.*, Grundfragen der Verwertungsverbote bei beweissichernden Haussuchungen im Strafverfahren, NJW 1991
- Amelung K.*, Informationsbeherrschungsrechte im Strafprozeß. Dogmatische Grundlagen individualrechtlicher Beweisverbote, Berlin 1990
- Amelung K.*, Prinzipien strafprozessualer Beweisverwertungsverbote, Berlin 2011
- Amelung K.*, Zasady rządzące zakazami wykorzystania dowodów, w: *P. Hofmański, K. Zgryzek* (red.), Współczesne problemy procesu karnego i wymiaru sprawiedliwości. Księga ku czci Profesora Kazimierza Marszała, Katowice 2003
- Amelung K.*, Zum Streit über die Grundlagen der Lehre von den Beweisverwertungsverbotten, w: *B. Schünemann, H. Achenbach, W. Bottke* (red.), Festschrift für Claus Roxin, Berlin 2001
- Arnold R.*, European Constitutionalism and Criminal Procedure, w: *Ayşe Nuhoğlu, M. Sinan Altunç, Cerem Zeynep Pirim* (red.), Prof. Dr. Feridun Yenisey'e Armağan, Festschrift für Feridun Yenisey, Cilt I, Istanbul 2014
- Arnold R.*, L'État de droit comme fondement du constitutionnalisme européen, *Revue française de droit constitutionnel*, numéro spécial, 25 ans de droit constitutionnel, no. 100 (Décembre 2014)
- Arnold R.*, Substanzielle und funktionelle Effizienz des Grundrechtsschutzes im europäischen Konstitutionalismus, w: *M.-E. Geis, M. Winkler, Chr. Bickenbach* (red.), Von der Kultur der Verfassung. Festschrift für Friedhelm Hufen, München 2015
- Artymiak G., Klejnowska M., Klak Cz.P., Rogalski M., Sobolewski M., Sowiński P.K.*, Proces karny. Część ogólna, Warszawa 2012
- Artymiak G.* (red.), Zasada prawdy materialnej: materiały z konferencji Krasiczyn 15–16 października 2006 r., Kraków 2006
- Ast S.*, The Gäfgen Judgment of the European Court of Human Rights: On the Consequences of the Threat of Torture for Criminal Proceedings, *GLJ* 2010, vol. 11, Nr 12
- Avril Y.*, La responsabilité de l'avocat, Paris 1981
- Baj A.*, Zakaz dowodowy dotyczący duchownego w procesie karnym, *Jur.* 2010, Nr 1
- Barczak-Oplustil A.*, w: *W. Wróbel* (red.), Nowelizacja prawa karnego 2015. Komentarz, Kraków 2015
- Bator A.*, Granice instrumentalizacji instytucji prawnych w procesie karnym. Uwagi z perspektywy teorii prawa, w: *D. Gruszecka, J. Skorupka* (red.), Granice procesu karnego. Legalność działań uczestników postępowania, Warszawa 2015

- Bator A., Ingerencja prawoznawstwa a rozumienie kompetencji w szczegółowych naukach prawnych, w: W. Jedlecka (red.), *Z zagadnień teorii i filozofii prawa. Kompetencja ze stanowiska teorii i filozofii prawa*, Wrocław 2004
- Beling E., *Die Beweisverbote als Grenzen der Wahrheitserforschung im Strafprozeß*, Breslau 1903
- Beulke W., Hypothetische Kausalverläufe im Strafverfahren bei rechtswidrigem Vorgehen von Ermittlungsorganen, *ZStW* 1991, Nr 103
- Beulke W., Beweiserhebungs- und Beweisverwertungsverbote im Spannungsfeld zwischen den Garantien des Rechtsstaats und der effektiven Bekämpfung von Kriminalität und Terrorismus, *Jura* 2008
- Beulke W., *Strafprozessrecht*, Heidelberg 2012
- Bieńkowska B., Kruszyński P., Kulesza C., Piszczek P. (red.), *Wykład prawa karnego procesowego*, Białystok 1998
- Błaszczak M., Woźniak A., Podśluch operacyjny a kontradiktoryjne postępowanie karne, w: M. Jackowski (red.), *Nowoczesne środki techniczne służące pozyskiwaniu informacji (nagranie, podśluch, monitoring, GPS-tracking) w polskim systemie prawa*, Poznań 2015
- Bockemühl J., *Private Ermittlungen im Strafprozeß. Ein Beitrag zu der Lehre von den Beweisverboten*, Baden-Baden 1966
- Bojańczyk A., Czy zakaz przesłuchania w charakterze świadka obrońcy co do faktów, o których się dowiedział, udzielając porady prawnej lub prowadząc sprawę, obejmuje także obrońcę zagranicznego, *Pal.* 2013, z. 5–6
- Bojańczyk A., Dowód prywatny w postępowaniu karnym w perspektywie prawnoporównawczej, Warszawa 2011
- Bojańczyk A., Jaki jest zakres nowego zakazu dowodowego obejmującego dowody uzyskane za pomocą czynu zabronionego?, *Pal.* 2014, z. 10
- Boratyńska K.T., Procesowe konsekwencje wyjścia organów postępowania poza granice legalności czynności w nim podejmowanych, w: D. Gruszecka, J. Skorupka (red.), *Granice procesu karnego. Legalność działań uczestników postępowania*, Warszawa 2015
- Brodzisz Z., Zakazy dowodowe związane z ochroną tajemnicy dziennikarskiej w polskiej i niemieckiej procedurze karnej, *Prok. i Pr.* 2012, Nr 5
- Brönhaber B., *Privatisierung des Ermittlungsverfahrens im Strafprozess*, GA 2010
- Buchała K., Zoll A., *Kodeks karny. Część ogólna. Komentarz do art. 1–116 k.k., t. 1*, Kraków 1998
- Bucoń G., Dopuszczalność „opinii prywatnej” w procesie karnym, *PiP* 2009, Nr 3
- Budyn-Kulik M., Kozłowska-Kalisz P., Kulik M., Mozgawa M., *Kodeks karny. Praktyczny komentarz*, Kraków 2006
- Cieślak M., *Polska procedura karna. Podstawowe założenia teoretyczne*, Warszawa 1984
- Cieślak M., W sprawie tajemnicy zawodowej adwokata, *Pal.* 1964, Nr 3
- Cieślak M., *Zagadnienia dowodowe w procesie karnym, t. 1*, Warszawa 1955
- Cieślak M., *Zagadnienia dowodowe w procesie karnym*, Warszawa 1995, w: S. Waltoś (red.), M. Cieślak, *Dzieła wybrane, t. I*, Kraków 2011

- Czepita S., Czynności konwencjonalne i formalne w prawie a proces prawotwórczy i rola Trybunału Konstytucyjnego, PiP 2014, Nr 12
- Czepita S., Formalizacja i konwencjonalizacja, w: S. Czepita (red.), Formalizacja i konwencjonalizacja działań w prawie, Szczecin 2006
- Czepita S., Reguły konstytucyjne a zagadnienia prawoznawstwa, Szczecin 1996
- Czerwiński M., Obowiązek zachowania tajemnicy zawodowej adwokata a uzasadniony interes społeczny, Pal. 2013, Nr 11–12
- Dalakouras T., Beweisverbote bezüglich der Achtung der Intimsphäre, Berlin 1988
- Daszkiewicz W., Glosa do wyr. z 20.1.1975, II KR 243/74, OSPiKA 1978, Nr 7–8
- Daszkiewicz W., Prawo karne procesowe. Zagadnienia ogólne, Bydgoszcz 2001
- Daszkiewicz W., Proces karny. Część ogólna, Warszawa–Poznań 1996
- Daszkiewicz W., Swoboda wypowiedzi jako przesłanka ważności dowodu w procesie karnym, PiP 1979, z. 8–9
- Dąbrowska-Kardas M., Analiza dyrektywalna przepisów części ogólnej Kodeksu karnego, Warszawa 2012
- Dąbrowski S., Pietrzykowski J., Ustawa o ochronie zdrowia psychicznego. Komentarz, Warszawa 1997
- Dencker F., Verwertungsverbote im Strafprozeß, Köln 1977
- Doda Z., Gaberle A., Dowody w procesie karnym. Orzecznictwo Sądu Najwyższego. Komentarz, t. 1, Warszawa 1995
- Doda Z., Grajewski J., Węzłowe problemy postępowania karnego w świetle orzecznictwa Sądu Najwyższego za lata 1991–1994, cz. I, PS 1995, Nr 5
- Dose C., Übermittlung und Verfahrensübergreifende Verwendung von Zufallserkenntnissen, Berlin 2013
- Drajewicz D., Procesowa kontrola i utrwalanie treści rozmów telefonicznych – wnioski de lege ferenda, IN 2009, Nr 3
- Dudel B., Das Widerspruchserfordernis bei Beweisverwertungsverböten, Baden-Baden 1999
- Dudka K., Kontrola korespondencji i podsłuch w polskim procesie karnym, Lublin 1998
- Eichstaedt K., Czynności sądu w postępowaniu przygotowawczym w polskim prawie karnym, Warszawa 2008
- Eisenberg U., Beweisrecht der StPO, München 2015
- Flasiński S., Stępień T., Z problematyki przesłuchania oskarżonego w warunkach wyłączających swobodę wypowiedzi, PP 1985, Nr 6
- Gaberle A., Dowody w sądowym procesie karnym. Teoria i praktyka, Warszawa 2010
- Gaberle A., Patologia społeczna, Warszawa 1993
- Gardocka T., Procesowe pozbawienie wolności a Konstytucja RP, w: P. Hofmański (red.), Węzłowe problemy procesu karnego, Warszawa 2010
- Gerecka-Żołyńska A., Glosa do uchw. SN z 22.11.2002 r., I KZP 26/02, OSP 2004, Nr 1
- Girdwoyń P., Zarys kryminalistycznej taktyki obrony, Kraków 2004
- Gizbert-Studnicki T., Normy celowościowe a reguły konstytucyjne w prawie, w: A. Bodnar, J.J. Wiatr, J. Wróblewski (red.), Prawo i polityka. Księga pamiątkowa ku czci profesora Kazimierza Opalka, Warszawa 1988

- Gizbert-Studnicki T., Grabowski A., Normy programowe w Konstytucji, w: J. Trzcíński (red.), Charakter i struktura norm Konstytucji, Warszawa 1997
- Gostyński Z., Tajemnica dziennikarska a obowiązek składania zeznań w procesie karnym, Warszawa 1997
- Gössel K.H., Die Unterscheidung zwischen absoluten und relativen Beweisverwertungsverboten als neper Ausgangspunkt einer Lehre von den Beweisverboten im Strafprozeß, in: U. Ebert, P. Rieß, C. Roxin, E. Wahle (Hrsg.), Festschrift für Ernst-Walter Hanack zum 70. Geburtstag am 30. August 1999, Berlin–New York 1999
- Gössel K.H., Strafverfahrensrecht, Stuttgart 1977
- Graf J.P., w: J.P. Graf (red.), BeckOK StPO, BGHS
- Graffin N., The Legal consequences of Ill-treating Detainees held for Police Questioning in Breach of Article 3 ECHR, European Journal of Current Legal Issues 2014, vol. 20, Nr 2
- Grajewski J., Paprzycki L. (red.), S. Steinborn, Kodeks postępowania karnego. Komentarz, t. I, Warszawa 2013
- Grawe S., Die strafprozessuale Zuffalsverwendung, Tübingen 2008
- Gropp W., Verwertbarkeit eigenmächtig aufgezeichneter (Telefon-) Gespräche – Der Fall Schenk und die Lehre von den Beweisverboten, StV 1989
- Gruszecka D., Dowody, w: J. Skorupka (red.), Z. Brodzisz, D. Gruszecka, I. Hajduk-Hawrylak, W. Jasiński, J. Kosonoga, B. Nita-Światłowska, K. Nowicki, Z. Pachowicz, R. Ponikowski, W. Posnow, J. Skorupka, S. Szotucha, A. Światłowski, D. Świecki, Kodeks postępowania karnego. Komentarz, Warszawa 2015
- Grünwald G., Beweisverbote und Verwertungsverbote im Strafverfahren, JZ 1996
- Grünwald G., Das Beweisrecht der Strafprozessordnung, Baden-Baden 1993
- Grünwald G., Das Beweisrecht der Strafprozessordnung, Baden-Baden 1997
- Grzegorzczak T., w: T. Grzegorzczak, A. Gubiński, Prawo wykroczeń, Warszawa 1996
- Grzegorzczak T., Kodeks postępowania karnego oraz ustawa o świadku koronnym. Komentarz, Warszawa 2008
- Grzegorzczak T., Tylman J., Polskie postępowanie karne, Warszawa 2014
- Grzęda E., Procesowe i konstytucyjne aspekty stosowania podsłuchu procesowego w kontaktach między obrońcą a mandantem, w: M. Jackowski (red.), Nowoczesne środki techniczne służące pozyskiwaniu informacji (nagranie, podsłuch, monitoring, GPS-tracking) w polskim systemie prawa, Poznań 2015
- Guzik A., Prawnokarne aspekty ochrony tajemnicy, CPKiNP 2000, Nr 1
- Hanausek T., Kryminalistyka. Zarys wykładu, Kraków 2005
- Hassemer W., Matussek K., Das Opfer als Verfolger. Ermittlungen des Verletzten im Strafverfahren, Frankfurt am Main 1996
- Haucke P., in: Löwe-Rosenberg, Die Strafprozessordnung und das Gerichtsverfassungsgesetz: StPO Band 3: § 94–111p
- Heintschel-Heinegg B., Beweisverwertungsverbot von Verfassungs wegen – Die Liechtenstein-Affäre vor dem BVerfG, JA 2011
- Hoc S., Podmioty uprawnione do zwalniania z tajemnicy państwowej w postępowaniu karnym, IN 2007, Nr 1
- Hofmański P., Zabłocki S., Bezwzględne zakazy korzystania ze źródeł i środka dowodowego, w: Elementy metodyki pracy sędziego w sprawach karnych, Warszawa 2011

- Hofmański P. (red.), Sadzik E., Zgryzek K., Kodeks postępowania karnego, t. I, Komentarz do art. 1–296, Warszawa 2011
- Horoszowski P., Nazwa i pojęcie „dowodu” w teorii i praktyce prawa sądowego, PiP 1956, z. 10
- Hufen F., Staatsrecht II. Grundrechte, 3. Aufl., München 2011
- Jagiellowicz Ł., Dowody nielegalne w kontradiktoryjnym procesie karnym, w: P. Wiliński (red.), Kontradiktoryjność w polskim procesie karnym, Warszawa 2013
- Jahn M., Ausforschung einer Beschuldigten durch Wahrsagerin in der Untersuchungshaft – BGHSt 44, 129, JuS 2000, z. 5
- Jahn M., Beweiserhebungs- und Beweisverwertungsverbote im Spannungsfeld zwischen den Garantien des Rechtsstaates und der effektiven Bekämpfung von Kriminalität und Terrorismus. Gutachten zum 67, DJT 2008
- Jahoda E., Zur frage der altweltlichen Verschwiegenheitspflicht, ÖA 1973, Nr 5
- Janusz-Pohl B., O konstrukcji niedopuszczalności czynności karnoprosesowej, RPEiS 2014, z. 4
- Janusz-Pohl B., O wyroku nieistniejącym w procesie karnym, PiP 2013, z. 12
- Janusz-Pohl B., Przyczynek do rozważań o formalnym i konwencjonalnym charakterze procesu karnego, IN 2014
- Janusz-Pohl B., Rozważania o formalnym i konwencjonalnym charakterze procesu karnego, IN 2014, z. 4
- Jasiński W., Dopuszczalność dowodów uzyskanych w wyniku tortur (standardy strasburskie), PiP 2011, z. 5
- Jasiński W., Dowodowe czynności wykrywcze a ingerencja w prawo do prywatności – standardy strasburskie, EPS 2015, Nr 1
- Jasiński W., Karnoprosesowa dopuszczalność dowodów uzyskanych w wyniku tortur, PiP 2011, z. 5
- Jasiński W., Prawo do nieobciążania się w procesie karnym w świetle standardów strasburskich, Prok. i Pr. 2015, Nr 7–8
- Jasiński W., Zakaz przeprowadzenia i wykorzystania w procesie karnym dowodu uzyskanego do celów postępowania karnego za pomocą czynu zabronionego (art. 168a KPK), w: P. Wiliński (red.), Obrońca i pełnomocnik w procesie karnym po 1 lipca 2015 r. Przewodnik po zmianach, Warszawa 2015
- Jaskiewicz J., Poznanie faktów w postępowaniu cywilnym, Warszawa 2014
- Jäger Ch., Beweisverwertung und Beweisverwertungsverbote im Strafprozess, München 2003
- Joerden J. C., Verbotene Vernehmungsmethoden i.S.d. § 136 a StPO, JuS 1993
- Jurzyk M., Ochrona spowiedzi w postępowaniu dowodowym a prawa penitenta i duchownego, R.Pr. 2004
- Kaftal A., Glosa do wyr. SN z 21.10.1966 r., III Kr 122/66, OSPiKA 1967
- Kaftal A., Niektóre zagadnienia nieważności czynności procesowej, PiP 1967, z. 7
- Kaftal A., Niektóre zagadnienia prawa dowodowego w świetle k.p.k. z 1969, PiP 1970, z. 1
- Kaftal A., Procesowe zagadnienia tajemnicy adwokackiej, Pal. 1970, Nr 1
- Kaftal A., W sprawie zwolnienia adwokata od zachowania tajemnicy zawodowej, Pal. 1965, Nr 7–8